

3. פינקס הדפים ב' 13: מי שמרגיש בנפשו שהוא צריך הארה אלהית מרובה, לימודי מוסר רבים, והתבוננות תבונה רבה, אל ישיא את נפשו לומר שישליך מעליו משא זה ויהי' ככל בני אדם, וככל המון בני תורה יעסוק כולו או רובו בענינים המעשיים ודי לו, כי כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, ולעומת ההכנה הגדולה שיש לו לעילוי ורוחניות, כן טמונים בחובו חסרונות ומאויים זרים והמשכות לגסות ועוביות שאין דוגמתם אצל הבינונים, שרק אז ינצל מהם, ועוד ירויח על ידם שימשיכוהו בכחם העז לרוממות עליונה, אם יתחזק במדתו להעלות את מהותו העצמית למקומה, לטייל בעדן גן חקרי דברים עליונים, וזהו חדות ד' תהיה מעוזה. אבל אם ירצה להיות ככל המון בני תורה, ישפל הרבה מהם וירד לתוך עמקן של המדות הרעות, עד שימצא את עצמו נשחת מאד, עד שישוב להתכנס אל מדתו הרוחנית המיוחדת לו.

4. עין אי"ה ברכות פ"ו נ': אל יצא כשהוא מכושם לשוק, אר"א ברי' דר"ח ב"א אריו"ח נמקום שחשודין על משכב זכור. ההתהדרות המפנקת את הנפש היא מצד עצמה דבר הדור ונאות, אבל יהפך למגונה במקום שהוא דומה לכיעור ופריצות. וחוקי המוסר הנגדרים ג"כ מצד הטבע הישר, ראוי למי שמתגדל בחכמה, להיות נשמר מהם באורח נשגב יותר מהאיש ההמוני שהוא קרוב אל הטבע. אבל מי שכוחות נפשו רמים הוא מתעלה על הטבע, ע"כ חוקי המוסר שבו ג"כ ראויים להבנות מצד החכמה, והגנת הטבע מתבטלת ממנו. ע"כ כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, ואם לא תצורת מוסר חכמה ויראת ד' להרחבת התבונה מוכרח הדבר שיצאו פרצים גם בדרכי המוסר הטבעיים, ע"כ הוא בייחוד גנאי לת"ח.

5. קובץ א קכד:

ההתקשרות לאיזה תוכן היא מפלסת נתיב להחיים, אם התוכן הוא נעלה ונשגב כפי מדתו יהיו נתיבות החיים ג"כ נעלים ונשגבים, ואם התוכן הוא נמוך ושפל ערך יהיו לפיהו ג"כ נתיבות החיים נמוכים ושפלי ערך. אבל נתיבות יהיו להחיים בכל מקום שיש קשר קבוע לאיזה תוכן. האנשים הפשוטים והטבעיים קשורים הם יפה לעצמיותם החמרית, ובוה יש כבר לחייהם נתיב סלול על פי דרכם. היוצאים מגבולה של השדרה היותר נמוכה כבר יש להם תוכן אצילי מצד חיי המשפחה שלהם, אבל גם קשר זה הוא ג"כ טבעי וחמרי, ויש בו הרבה מגסות החיים. גדולי המדע והמוסר, הנפשות אשר נזדככו הרבה ונתעלו ממעל להשאיפות ההמוניות, מוכרח הדבר, שקישורם הרוחני למגמתם העליונה בחייהם יהיה קבוע כדי שיהיה לחייהם נתיב סלול. אצלם הקישורים הטבעיים אינם כפי כל המדה של האומץ הנהוגה בההמון הגדול, ואם פעם ישכחו את מעלתם העליונה, וירצו להשתוות עם ההמון הרגיל, יהיו הרבה ירודים ממנו. אותם הקשורים הטבעיים, שדים כדי לתן מסלול קבוע לחיי ההמונים, אינם מספיקים כלל לפלס נתיב לנשמתם הגדולה ורבת הכחות של אנשי המעלה, וגדולי המחשבה והרגש, רק כשהם עומדים במעלתם הנעלה כבר נתיב חייהם סלול וכבוש במערכה יותר מעולה מהנתיבות ההמוניות. אבל כשהם ירודים מרמת הפסגה אשר להם, יכולים להיות אובדי דרך, ואומללים בחיים יותר מכל אמלל שבהמון. מה דגים שבים כיון שהם יוצאים ליבשה מיד מתים, כך ת"ח כיון שפירש מן התורה מיד מת. אצילי

1. קובץ ב' רצט: כל רוח הקודש מופיע מעורב בצחצוחי טומאה, שההופעה היותר עליונה של נשמת הקודש, שמתגלה בטהרת התורה של שכל העליון, מטהרת אותו. וכל מה שההופעה יותר עליונה, צחצוחי הטומאה הם ממין יותר חזק בדרגה דילהון, והמלחמה יותר חזקה, וגדולה נקמה שניתנה בין שתי אותיות במילתה, כמו שגדולה דיעה שניתנה בין שתי אותיות, אל דיעות ד', אל נקמות ד', אל נקמות הופיע. וצחצוח הטומאה היותר גדול הוא זה של גאוה, שמיטפל עם ההופעות החזקות. והוא הולך ומזדכך על ידי אור הענוה, הגדולה מכולן, הסמוכה לרוח הקודש, המהפכת אמ עצם רוח הגאוה לרוח קודש של גיאות ד', המגלה את עומק סוד הענוה מניצוץ של זיהרא עילאה ראדם הראשון, העולה מעל הארת אספקלריא המאירה. שהיא יסוד אור התורה שקיבל משה, הענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, מהר סיני, שהיא נובלות חכמה של מעלה. וגאותן של ישראל היא יסוד מלכות שמים, העולה על הראש לעת האוכל גש"י הלום, הנאמר ברות. וטבלת פיתך בחומץ. יסוד הגאוה, חמרא אכתפא דמאריה שוור, ואף כי היין בוגד גבר יהי, ושתויי יין משום גאוה נגע בה, והמפיק מגן בשעת גאוה סוגרין וחותרת צרות בעדו. וביצחק, שפחדו הוא אל טוב ד', נאמר ויבא לו יין וישת, ובביסום עליון זה של גיאות ד' עליונה, הוארה ברכת יעקב בלבושי עשו החמודות. וכל קרני רשעים אגדע, תרוממנה קרנות צדיק, ימין ד' רוממה, ימין ד' עושה חיל. ושאוור ורפש משום גאוה שבהם, הרגשת העוצם להפך את השאר אליו, והרגשת המתיקות שלו בתור חסד לאומים חטאת, אינם עולים לקרבן, ומתעלים הם על ידי אכילת הצדיקים, בדברי תורה שעל שלחנם, כטעם לש"ד השמן, שמוצא אור הטל של תחיית המתים גם למלאים גיאות ד', שהם הם שוכני עפר, הנעשים שכנים לעפר ועפרם ננער. ומתוך הדמן החסר וי"ו יצא אור גדול, המתהפך כעתר המהפך את התבואה, שנמשלה אליו דוקא תפילתו של יצחק, והעין והעצם יימלאו שניהם לטובה, במקום עששה מכעס עיני, ועצמי עששו, יימלא השם בשתי אותיותיו החסירות על ידי מציאות עמלק, מקור הגאוה הטמאה. וד' מלך גיאות לבש, על ישראל גאותו.

2. קובץ ח' קסז: ישנם צדיקים גמורים שיצר טוב שופטן, וכל מעמקי מהותיותם שקוע הוא בעומק הטוב, והאור האלהי הוא חופף עליהם בכל עת ובכל רגע. אמנם כדי שלא תתבטל מהם הבחירה לגמרי, וכדי שלא יומשכו החסדים יותר מדאי על-ידם עד כדי ביטול הגבורות, שהוא נגד בנין העולם ויסודו, ע"כ גם בחינת יצה"ר הוא אצלם ג"כ בדרך קביעות, והם ממתקים אותו בכל שעה, ואין להם מנוחה כלל. ולעומת זה הבינונים, שרק לעתים מתגבר בהם האור העליון וחשק נפשם אל הקדושה העליונה, גם הנטיה היצרית שלהם אל צד הרע היא ג"כ רק לפעמים, ועתים רחוקות מתגלה בהם. אמנם זמן המלחמה התדירית המתגלה בצדיקים הגמורים, הרי הולכת ומתמתקת, עד שהם מגיעים למדת האבות, שהקב"ה הטעימם מעין עוה"ב שהיא ברכת הכל, שכל עצמיותם מתהפכת לטוב גמור, וצד הגבורות שבהם אינינו כ"א גבורות מתוקות, שהן בונות את העוה"ז בתיאור בנין עולם של עוה"ב, שנועם ד' מתגלה עליו. נעימות בימינך נצח.